

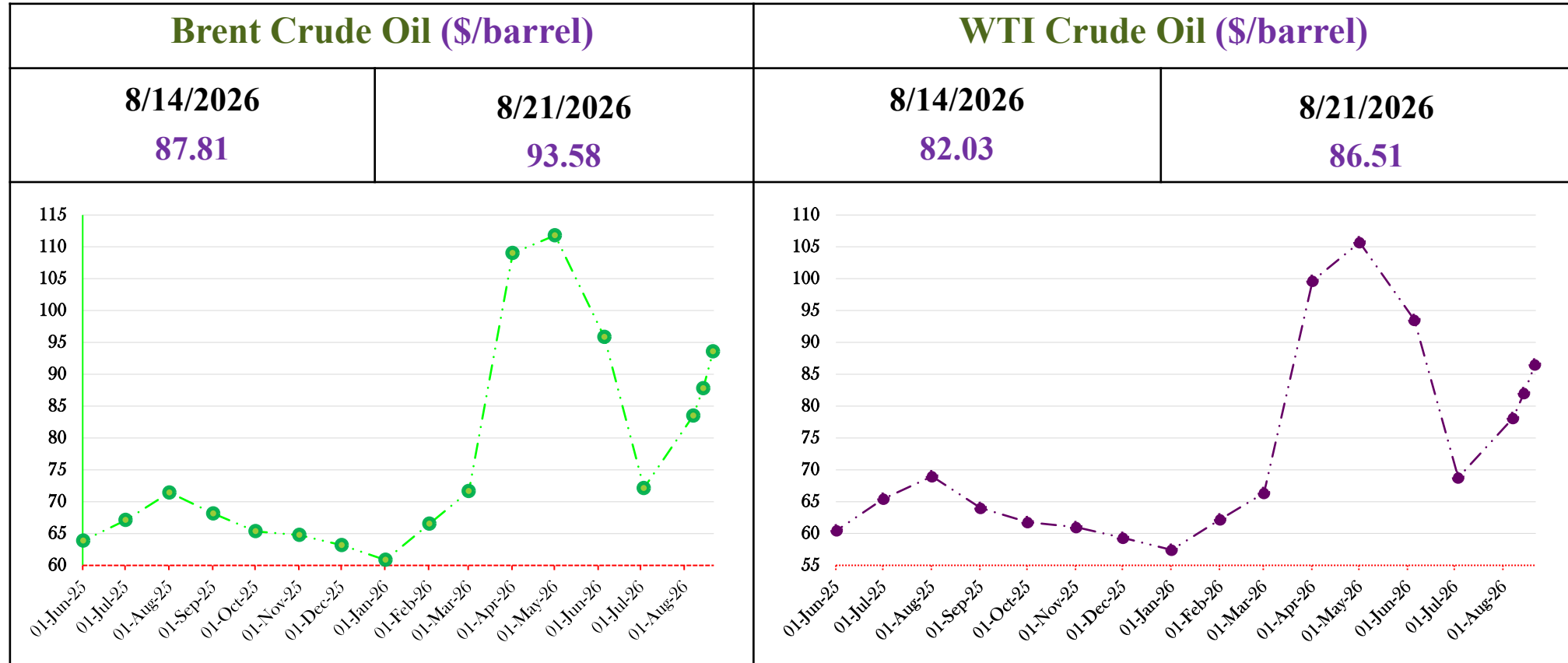
همان انرژی

دانشکده مهندسی انرژی دانشگاه صنعتی شریف

۳۱ مرداد ۱۴۰۵

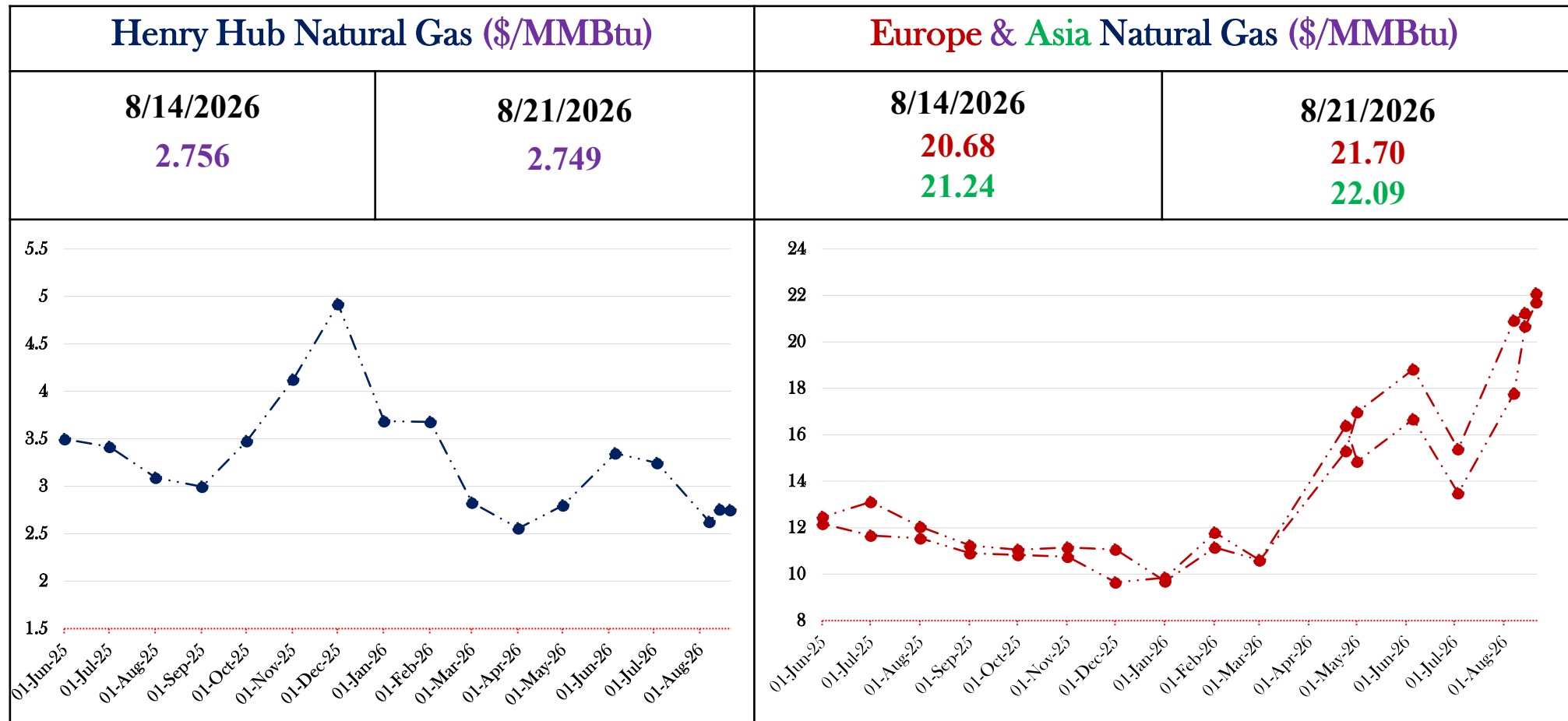
پایش بازار نفت

جهت مشاهده قیمت لحظه‌ای نفت بر این نوشته بزنید

پیش بازار گاز طبیعی

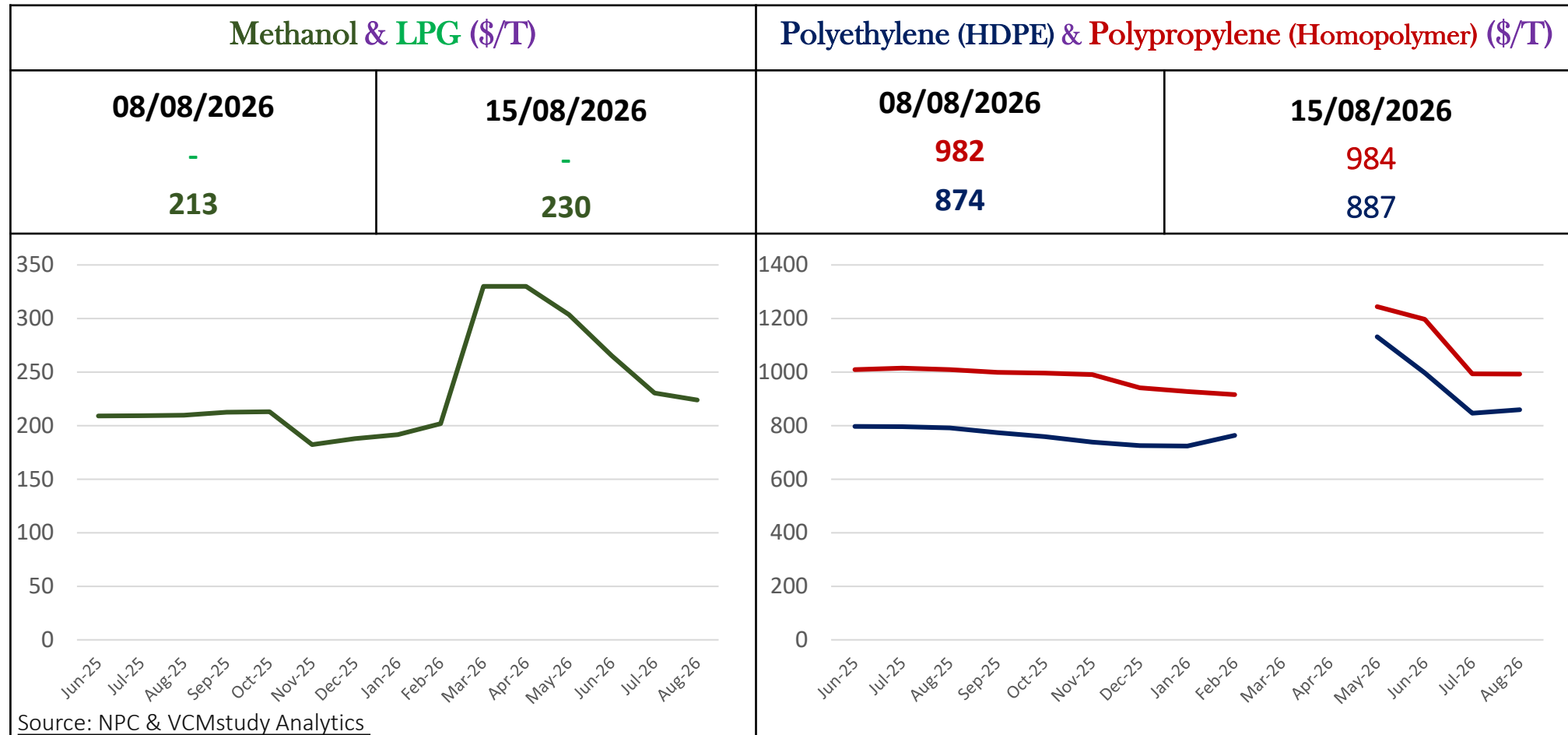
جهت مشاهده قیمت لحظه‌ای گاز بر این نوشته بزنید

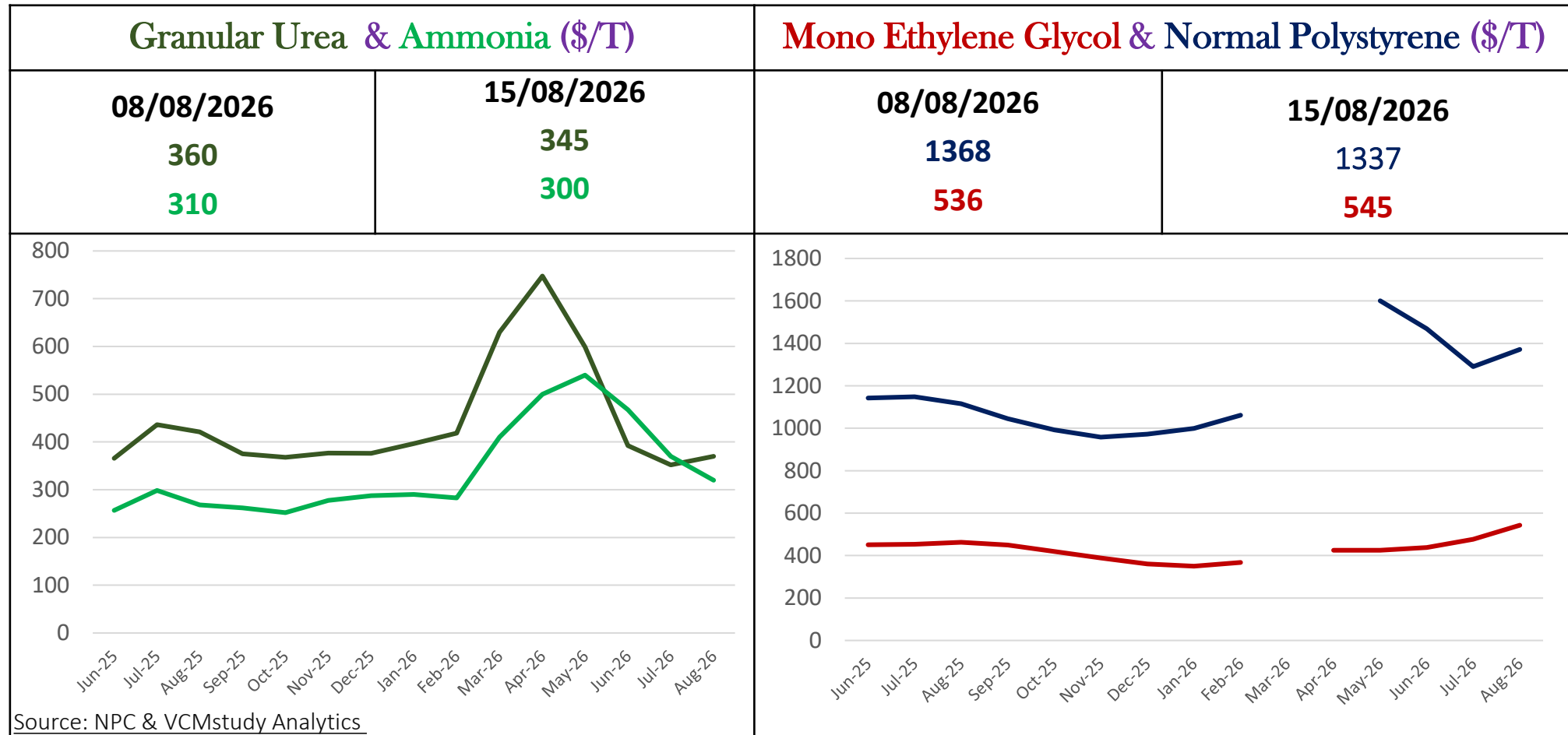
100%

Source: IEA & EIA & VCMStudy Analytics

پیش بازار محصولات پتروشیمی (۱)

پیش بازار محصولات پتروشیمی (۲)

پویای های بازار: نفت خام و گاز طبیعی

• در روزهای گذشته قیمت نفت خام مجدداً با افزایش روبرو شد:

- نفت خام برنت که در شنبه گذشته به قیمت ۸۸.۵۲ دلار هر بشکه معامله شده بود، امروز به بهای ۹۳.۸۷ دلار در بورس اروپایی لندن خرید و فروش شد.
  - نفت خام وست تگزاس اینترمدییت که شنبه گذشته ۸۲.۴۰ دلار در هر بشکه در بازار کاشینگ اوکلاهما عرضه می‌گشت به بهای ۸۶.۵۰ دلار امروز معامله گردید.
  - برنت نسبت به سال قبل در همین روز ۲۷ دلار هر بشکه افزایش قیمت داشته است.
  - جنگ ایالات متحده و اسرائیل علیه ایران بیشترین تاثیر را بر روی قیمت نفت داشته، رکود و تورم در برخی از کشورها از پیامدهای این جنگ ناعادلانه است.
  - مشخص شده که در حال حاضر تنها تنگه هرمز دچار بی‌ثباتی نشده، بلکه سه آبراه استراتژیک دیگر جهان نیز دچار مشکل شده‌اند.
  - تنگه باب المندب توسط انصارالله یمن در جریان مبارزه آنان علیه هژمونی عربستان سعودی با محدودیت عبور روبروست.
  - سطح آب رودخانه راین در آلمان آن قدر پایین آمده است که در حال حاضر به اندازه یک پنجم قبل کالا از این رودخانه منتقل می‌شود.
  - در کانال پاناما نیز کاهش سطح آب و افزایش ترافیک شناورهای عبوری باعث بالا رفتن هزینه عبور از کانال شده است.
  - ببالافتن گرمای کره زمین و کاهش منابع و ذخائر آبی این نتایج را به همراه داشته است.
  - برای اجاره کانال تا ۱۶ برابر قیمت سال قبل پیشنهاد شده است.
- جهان انرژی

پویایی های بازار: نفت خام و گاز طبیعی

- بهای گاز طبیعی در هنری هاب که در هفته گذشته به ۲.۷۳ دلار به ازای هر یک میلیون واحد حرارتی انگلیسی (بی تی یو) رسیده بود، صبح امروز به ۲.۷۸ دلار به ازای هر میلیون بی تی یو افزایش یافت.
- انواع گاز طبیعی از جمله گاز طبیعی مایع شده (ال ان جی) در بازارهای مختلف با افزایش روبرو بوده اند.
- از جمله قیمت گاز طبیعی فشرده شده در بندر رتردام هلند به ۲۱.۷۰ دلار و در ساحل کره و ژاپن به ۲۲.۰۹ دلار بر بی تی یو افزایش یافتند.
- مقدار گاز در قیمت های اعلام شده همه با هم مساوی است، اما ملاحظه می شود که قیمت ها در نقاط مختلف جهان تا چه اندازه با هم متفاوت است.
- قیمت گاز طبیعی در گذشته از قیمت نفت خام تبعیت می نمود، اما در حال حاضر علاوه بر آن مسئله مالیات اعمالی کشورها، هزینه فرآورش، حمل و نقل، و سود جایگاه داران نیز در قیمت گاز طبیعی برجسته شده است.
- به رغم تبعیت قیمت گاز طبیعی از قیمت نفت در زمان بالا رفتن قیمت های نفت خام، اما متعاقبا و در زمانی که قیمت نفت خام کاهش می یابد، قیمت گاز طبیعی به همان سرعت و به همان اندازه پایین نمی افتد.
- به این پدیده «موشک ها و پرها» می گوئیم. یعنی قیمت گاز طبیعی به سرعت موشک بالا می رود و با رفتار حرکت یک پر به پایین باز می گردد.

پویای های بازار: محصولات پتروشیمی و پالایشی

- رشد ۱.۵ درصدی پلی اتیلن در برابر افزایش ناچیز پلی پروپیلن نشان می دهد که فشار عرضه بیشتر در بازار پلی اتیلن متمرکز بوده و افزایش ظرفیت پلی پروپیلن در چین مانع رشد مشابه قیمت شده است.
- رشد نزدیک به ۸ درصدی متانول بیشتر ماهیت عرضه محور دارد. ورود متانول به بنادر چین در ۶ تا ۱۲ اوت حدود ۶۳ درصد کاهش کرده که ناشی از محدودیت رسیدن محموله های ایران و اختلالات جوی بوده است. در نتیجه، جهش اخیر بیشتر بازتاب کمبود کوتاه مدت محموله است و با عادی شدن ورود کشتی ها می تواند بخشی از آن تعدیل شود.
- افزایش ۱.۷ درصدی قیمت مونواتیلن گلایکول در بازاری رخ داده که همچنان حساسیت بالایی به ریسک خاورمیانه دارد. این منطقه در سال گذشته بخش عمده ای از صادرات جهانی مونواتیلن گلایکول را تأمین کرده است. بنابراین رشد هفته اخیر را بیشتر می توان ناشی از افزایش ریسک عرضه دانست.
- افت قیمت پلی استایرن بیشتر به ضعف تقاضای پایین دست و مقاومت خریداران در برابر قیمت های بالا مربوط بوده است. با این حال، افزایش دوباره قیمت استایرن می تواند از قیمت پلی استایرن حمایت کند و مانع ادامه افت شدید شود؛ بنابراین کاهش اخیر بیشتر یک اصلاح کوتاه مدت در بازار به نظر می رسد.
- افت حدود ۴.۲ درصدی اوره نشان می دهد بخشی از افزایش قیمت ناشی از نگرانی های عرضه در حال تعدیل است. افزایش عرضه صادراتی در هفته های اخیر فشار خرید را کاهش داده و قدرت بیشتری به خریداران داده است. بنابراین بازار اوره فعلاً در مسیر اصلاح قیمت قرار دارد.
- کاهش قیمت آمونیاک نیز با ضعف تقاضا در آسیا و کاهش قیمت های پیشنهادی صادرکنندگان چین همراه بوده است.

- **تعلیق روابط مالی امارات با ایران پس از اتهام حمله موشکی**
  - امارات متحده عربی تمامی مبادلات مالی و اقتصادی خود با ایران را پس از متهم کردن تهران به شلیک موشک‌های بالستیک به خاک این کشور، تعلیق کرد.
  - هم‌زمان ترامپ اعلام کرد هیچ مذاکره‌ای برای پایان دادن به درگیری در جریان نیست و محاصره دریایی آمریکا همچنان پابرجاست.
- **اعلام مجموعه گسترده تحریم‌های اقتصادی ترامپ علیه ایران**
  - ترامپ مجموعه‌ای فراگیر از اقدامات اقتصادی علیه ایران را اعلام کرد که هدف آن قطع دسترسی تهران به کانال‌های مالی و تجاری بین‌المللی (بانک‌ها، کسب‌وکارها، ثبت کشتی‌ها، انتقال نقدی، و شبکه‌های دور زدن تحریم) بود.
- **بازگشت نفتکش‌های چینی و اصابت پرتابه به یک کشتی نزدیک تنگه هرمز**
  - سه نفتکش غول‌پیکر مرتبط با چین در حین عبور از تنگه هرمز از مسیر خود بازگشتند.
  - کشتی دیگری نیز نزدیک تنگه هرمز توسط یک پرتابه هدف قرار گرفته است.
  - این رویدادها ریسک درگیری مستقیم در تنگه را برجسته‌تر کرد.

عوامل کاهنده قیمت

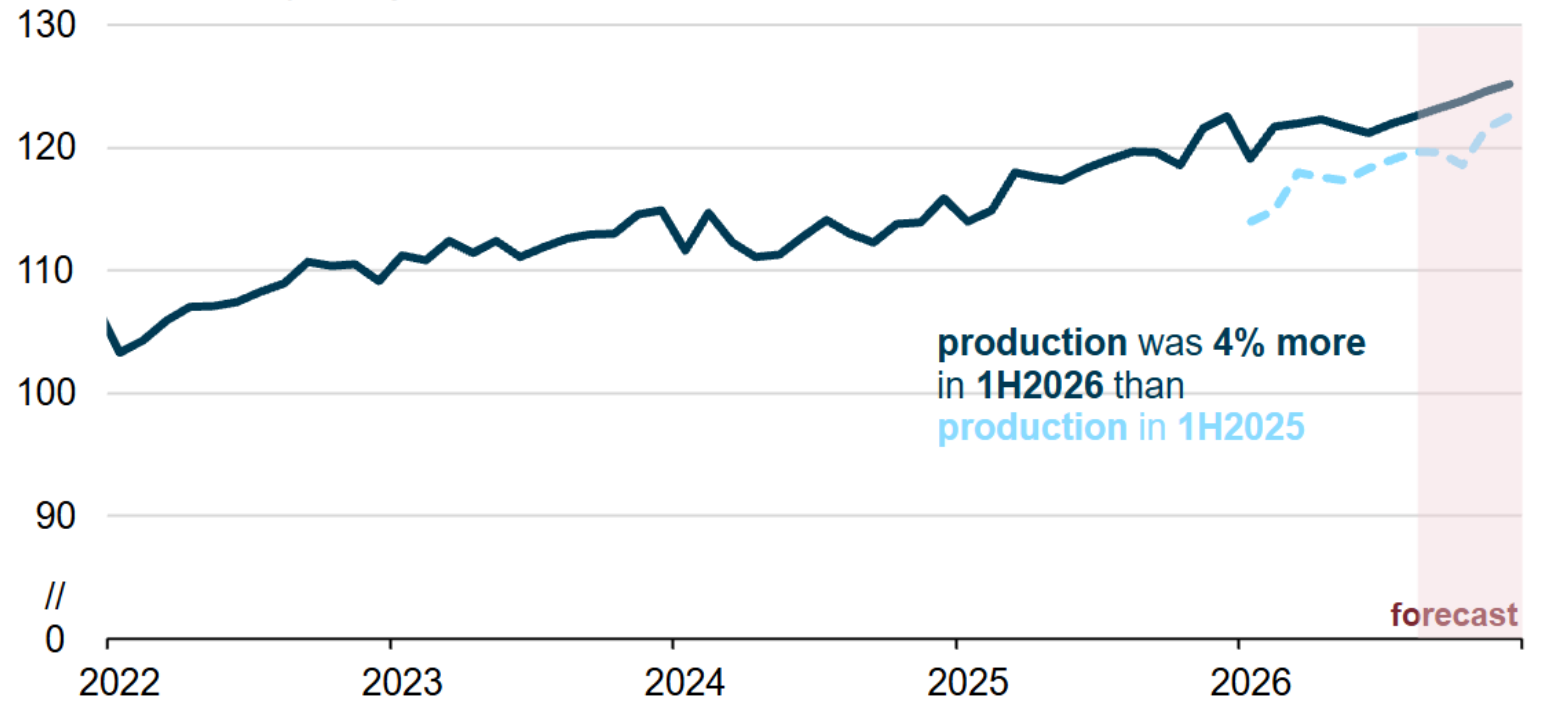
- **تداوم جریان‌های پنهان نفت خلیج فارس از مسیرهای جایگزین**
  - با وجود ریسک‌های بالا، تولیدکنندگان خلیج فارس همچنان حجم قابل توجهی نفت را از طریق مسیرهای جایگزین و محموله‌های کم سروصدا جابه‌جا می‌کردند؛ این جریان‌های پنهان مانع از انعکاس کامل بحران در قیمت‌ها می‌شود.
- **افزایش غیرمنتظره ذخایر نفت خام آمریکا**
  - داده‌های EIA برای هفته منتهی به ۱۴ اوت نشان داد ذخایر نفت خام آمریکا ۴.۴ میلیون بشکه افزایش یافته، در حالی که ذخایر مواد میان تقطیر (دیزل) به پایین‌ترین سطح در یک ماه گذشته رسید.
  - این افزایش ذخایر خام، بخشی از نگرانی‌های کمبود عرضه را کاهش داد.
- **تداوم صادرات میلیونی نفت با وجود تنش‌ها**
  - گزارش‌ها حاکی از آن است که با وجود اوج‌گیری بحران، همچنان حدود ۹ میلیون بشکه در روز نفت از منطقه غرب آسیا در حال خروج است.
  - این سطح نسبتاً بالای صادرات واقعی، نشان‌دهنده مقاومت بازار در برابر اختلال کامل عرضه است که از رشد افسارگسیخته قیمت‌ها جلوگیری می‌کند.

رکورد شکنی تولید گاز طبیعی آمریکا در سال ۲۰۲۶ (۱)

U.S. marketed natural gas production (Jan 2022–Dec 2026)

billion cubic feet per day

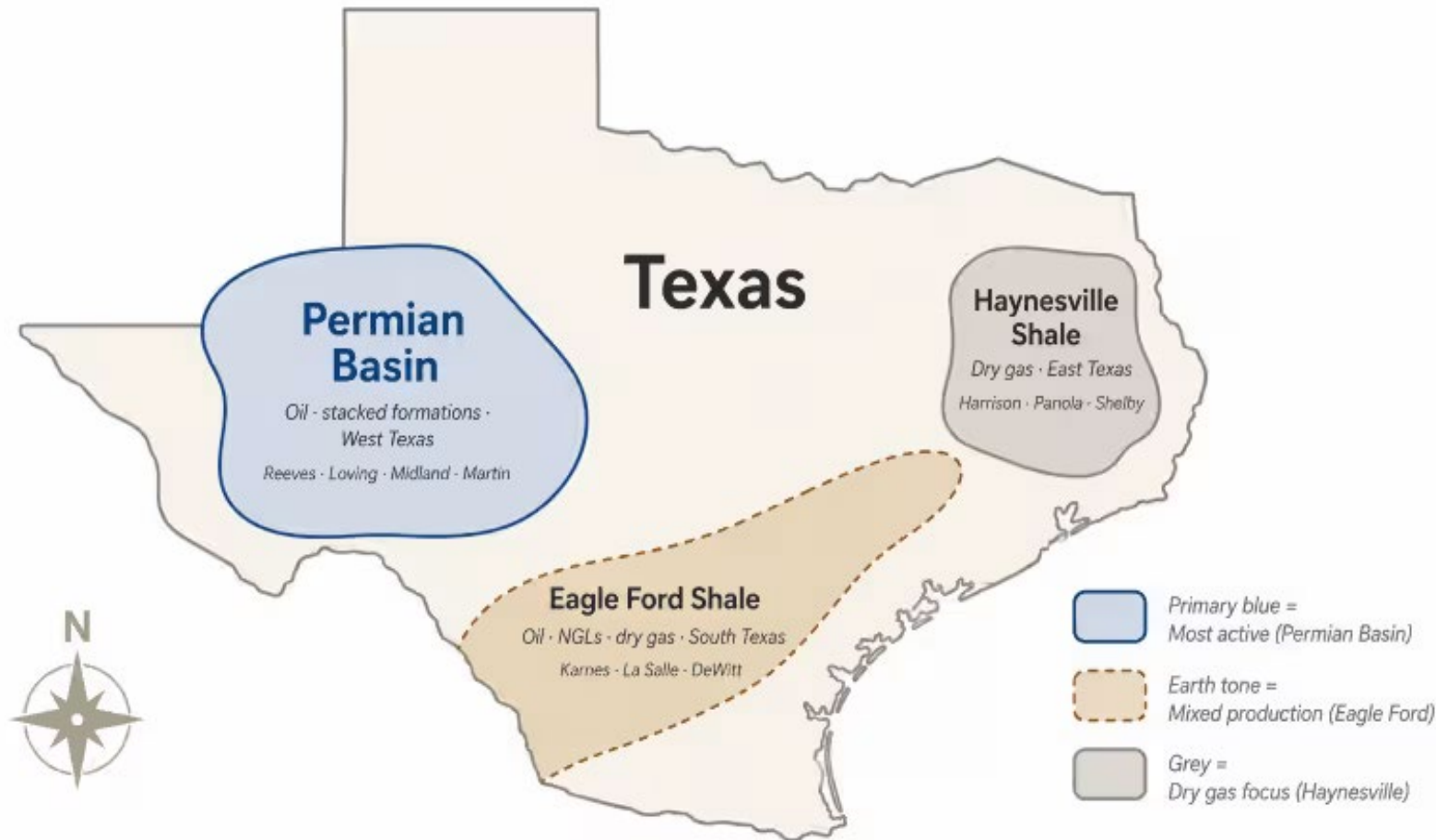
Data source: U.S. Energy Information Administration, *Short-Term Energy Outlook*, August 2026

Note: 1H2026=first half of 2026

رکورد جدید تولید گاز طبیعی آمریکا

- پیش بینی می شود تولید گاز طبیعی در آمریکا در سال ۲۰۲۶ به ۱۲۲,۵ میلیارد فوت مکعب در روز برسد و رکورد قبلی ۱۱۸,۵ میلیارد فوت مکعب در روز در سال ۲۰۲۵ را پشت سر بگذارد.
- در نیمه اول سال ۲۰۲۶ نیز تولید گاز طبیعی نسبت به مدت مشابه سال قبل حدود ۴ درصد افزایش داشته است.

رکورد شکنی تولید گاز طبیعی آمریکا در سال ۲۰۲۶ (۲)

مناطق اصلی رشد تولید

- بخش عمده افزایش تولید گاز طبیعی آمریکا در دو منطقه پرمین در تگزاس و نیومکزیکو و هاینسویل در لوئیزیانا و تگزاس متمرکز شده است.

- آمریکا همچنین در فاصله سال‌های ۲۰۰۹ تا ۲۰۲۴ بزرگ‌ترین تولیدکننده گاز طبیعی جهان بوده است.

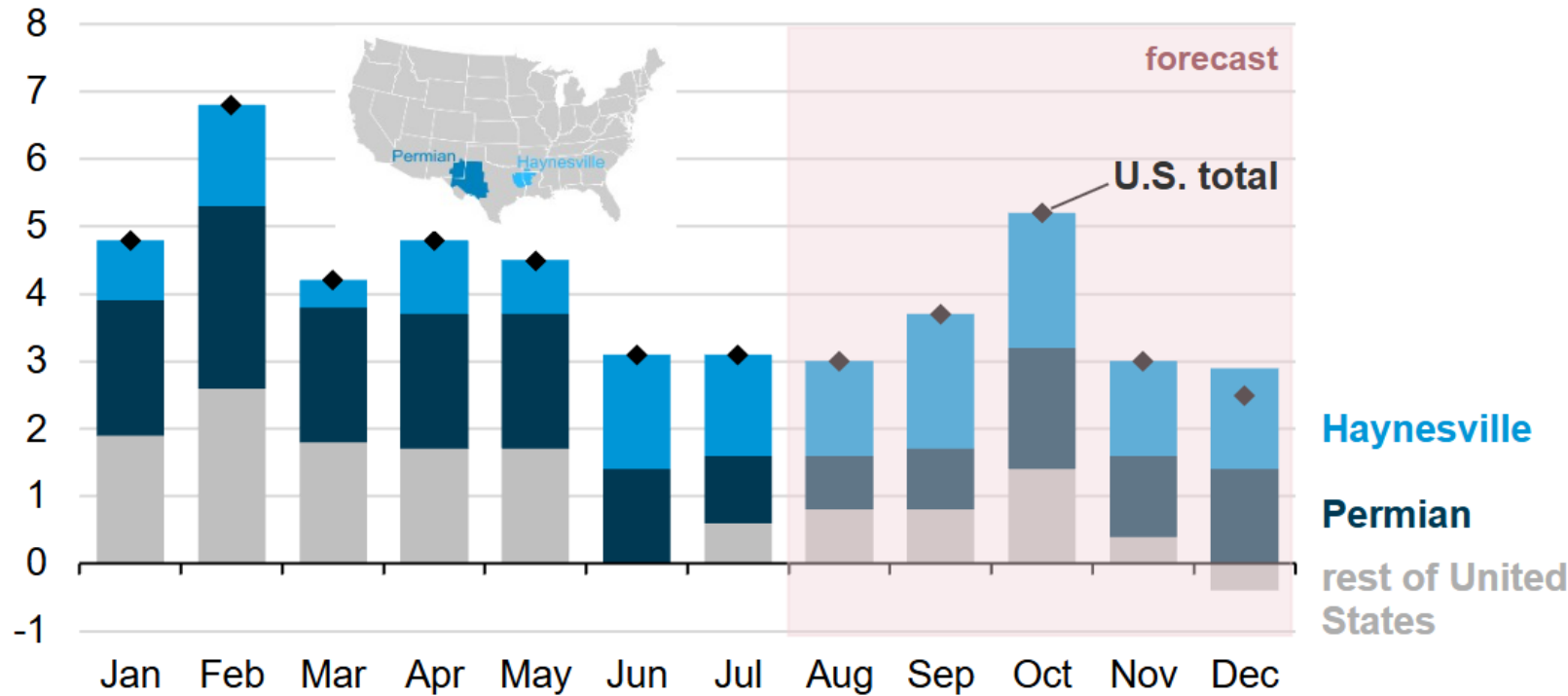
رکورد شکنی تولید گاز طبیعی آمریکا در سال ۲۰۲۶ (۳)

نقش منطقه پرمین

- پیش بینی می شود تولید گاز طبیعی در منطقه پرمین در سال ۲۰۲۶ به ۲۹,۲ میلیارد فوت مکعب در روز برسد که نسبت به سال گذشته حدود ۶ درصد افزایش خواهد داشت.
- از آنجا که بخش قابل توجهی از گاز این منطقه به صورت گاز همراه با نفت تولید می شود، افزایش قیمت نفت باعث افزایش حفاری و در نتیجه رشد تولید گاز طبیعی می شود.

U.S. marketed natural gas production, year-over-year change (Jan 2026–Dec 2026)
billion cubic feet per day

Data source: U.S. Energy Information Administration, *Short-Term Energy Outlook*, August 2026

رکورد شکنی تولید گاز طبیعی آمریکا در سال ۲۰۲۶ (۴)

تأثیر قیمت نفت و GOR

- افزایش قیمت نفت وست تگزاس اینترمدییت از ۶۵ دلار در سال ۲۰۲۵ به حدود ۸۴ دلار در سال ۲۰۲۶، حفاری برای نفت را در منطقه پرمین اقتصادی تر کرده است.
- علاوه بر قیمت نفت، افزایش نسبت گاز به نفت (GOR) نیز به رشد تولید گاز کمک می کند؛ زیرا با کاهش فشار مخزن، تولید گاز نسبت به نفت آسان تر می شود.

نقش منطقه هاینسویل

- تولید گاز طبیعی در منطقه هاینسویل در نیمه اول سال ۲۰۲۶ حدود ۷ درصد افزایش یافته و انتظار می رود در کل سال نیز ۹ درصد رشد داشته باشد.
- برخلاف پرمین، شرکت ها در هاینسویل عمدتاً برای تولید گاز حفاری می کنند. اگرچه عمق زیاد چاه ها هزینه های توسعه را افزایش می دهد، قیمت گاز در هنری هاب و نزدیکی این منطقه به پایانه های صادراتی LNG باعث می شود حفاری همچنان اقتصادی باشد.

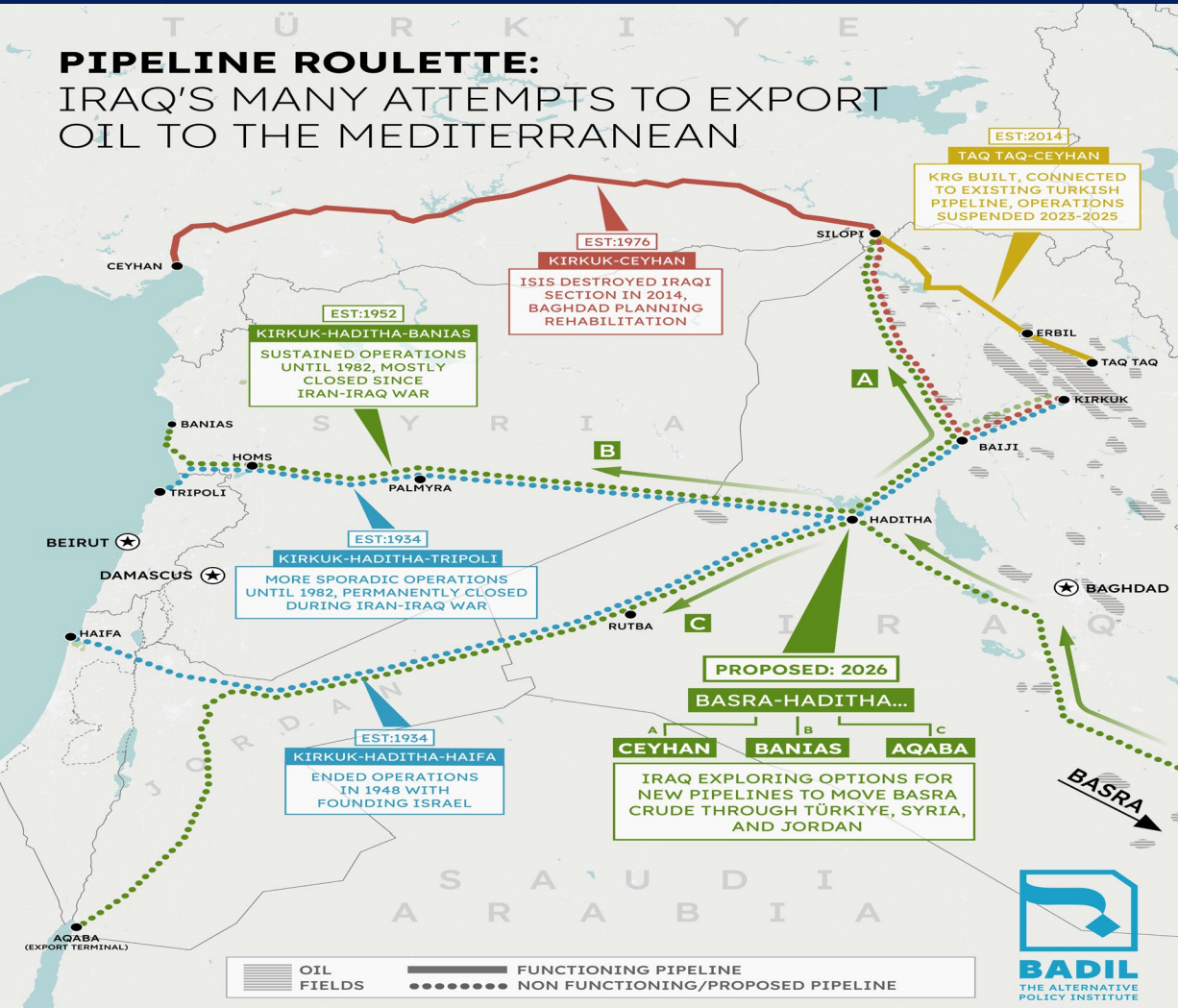
رکورد شکنی تولید گاز طبیعی آمریکا در سال ۲۰۲۶ (۵)

جمع بندی

- در مجموع، رشد تولید گاز طبیعی آمریکا در سال ۲۰۲۶ عمدتاً به عملکرد دو منطقه پرمین و هاینسویل مربوط می شود.
- در پرمین، قیمت بالای نفت و افزایش تولید گاز همراه محرک اصلی رشد هستند.
- در هاینسویل، قیمت گاز، تقاضای صنعتی و دسترسی به زیرساخت های صادرات LNG از عوامل اصلی افزایش تولید محسوب می شوند.
- بنابراین، آمریکا در مسیر ثبت رکورد جدیدی در تولید گاز طبیعی در سال ۲۰۲۶ قرار دارد.

از هر متر امید ترانه؛ تلاش عراق برای بازطراحی مسیر صادرات نفت (۱)

- مناسبات بغداد با آنکارا، اربیل، و واشنگتن با چشم انداز ایجاد مسیرهای صادراتی به مدیترانه در حال بازتعریف شدن است.
- توافق عراق و سوریه برای احیای خط لوله قدیمی کرکوک-بانیاس، با هدف انتقال نفت از میادین جنوبی عراق در بصره به پایانه بانیاس در ساحل مدیترانه، در حالی شکل گرفته که هنوز تأمین مالی، جدول زمانی، و چارچوب حقوقی مشخصی برای اجرای پروژه وجود ندارد.
- این پروژه با حمایت واشنگتن و مشارکت یک کنسرسیوم آمریکایی دنبال می‌شود.
- ظرفیت اولیه خط لوله بازسازی شده حدود ۲ میلیون بشکه در روز برآورد شده است.
- ظرفیتی که در صورت تحقق می‌تواند مسیر جدید و قابل توجهی برای صادرات نفت عراق به بازارهای مدیترانه ایجاد کند.

از هر مزیت‌ی ترانه؛ تلاش عراق برای بازطراحی مسیر صادرات نفت (۲)

- مطرح‌شدن این مسیر جدید، حتی پیش از ساخته‌شدن، قدرت چانه‌زنی بغداد در برابر ترکیه را افزایش می‌دهد؛ زیرا عراق در حال حاضر برای انتقال نفت به مدیترانه به خط لوله‌ای وابسته است که از خاک ترکیه عبور می‌کند و ایجاد یک مسیر جایگزین می‌تواند این وابستگی را کاهش دهد.
- توسعه مسیرهای صادراتی تحت کنترل دولت مرکزی همچنین می‌تواند موقعیت اقلیم کردستان عراق را تضعیف کند، زیرا بخشی از اهرم اقتصادی و سیاسی اربیل در برابر بغداد به کنترل و درآمدهای حاصل از مسیرهای مستقل صادرات نفت وابسته بوده است.
- تصمیم کابینه عراق در ۵ ژوئیه، علاوه بر احیای گزینه خط لوله بانیاس، به یک کنسرسیوم آمریکایی-قطری شامل شورون اجازه داد امکان احداث خط لوله‌ای موازی به بندر جیهان در ترکیه را بررسی کند.
- هر دو مسیر از بصره آغاز می‌شوند، زیرا عمده تولید نفت عراق و رشد آتی آن در منطقه زبیر متمرکز است.

از هرمز تا مدیترانه؛ تلاش عراق برای بازطراحی مسیر صادرات نفت (۳)

- وابستگی عراق به تنگه هرمز، آسیب‌پذیری جدی برای صادرات نفت این کشور ایجاد کرده است؛ صادرات عراق که پیش از جنگ آمریکا و اسرائیل با ایران حدود ۳,۴ میلیون بشکه در روز بود، در ماه‌های مه و ژوئن به دلیل اختلالات مکرر در تنگه هرمز تا ۵۰۰ هزار بشکه در روز کاهش یافت و حمله پهپادی به پایانه نفتی بصره در ۱۶ ژوئیه نیز این ریسک را برجسته‌تر کرد.
- جنگ ایران و اختلالات مکرر در تنگه هرمز از ماه مارس، اهمیت بندر سوری بانیاس را برای صادرات انرژی منطقه افزایش داده است.
- از ماه آوریل، انتقال فرآورده‌های نفتی عراق به بانیاس آغاز شد و در ژوئن سوریه با صادرات حدود ۷۲۰ هزار تن نفت کوره، معادل ۲۸ درصد کل حجم صادرات منطقه، به بزرگ‌ترین صادرکننده نفت کوره خاورمیانه تبدیل شد.

از هر نماد پیرانه؛ تلاش عراق برای بازطراحی مسیر صادرات نفت (۴)

- افزایش این مبادلات، عراق و سوریه را به سمت احیای خط لوله حدیثه-بانیاس سوق داده است. مسیری که ظرفیت بسیار بیشتری نسبت به حمل جاده‌ای دارد.
- هم‌زمان بغداد به دنبال احیای کرکوک-جیهان و ترکیه نیز در پی افزایش ظرفیت این مسیر به ۲,۵ میلیون بشکه در روز است.
- تحولاتی که هم وابستگی عراق به هرمز را کاهش می‌دهد و هم می‌تواند اهرم چانه‌زنی اقلیم کردستان را بیش از پیش تضعیف کند.
- در صورت تکمیل خط لوله حدیثه-بانیاس و امکان انتقال نفت کرکوک و بصره از این مسیر، بغداد بزرگ‌ترین برنده خواهد بود.
- زیرا برای نخستین بار می‌تواند وابستگی تاریخی خود به خلیج فارس، ترکیه و مسیرهای ترانزیتی مشخص را کاهش دهد.
- با این حال، تجربه تاریخی نشان می‌دهد که تنوع بخشی مسیرها لزوماً وابستگی را حذف نمی‌کند، بلکه صرفاً محل آسیب‌پذیری و بازیگری که اهرم فشار را در اختیار دارد تغییر می‌دهد.

از هر مزیت‌ترانه؛ تلاش عراق برای بازطراحی مسیر صادرات نفت (۵)

- سوریه با فعال‌سازی زیرساخت بانیا، جایگاه خود را در شبکه انرژی منطقه تقویت می‌کند و آمریکا نیز از طریق حضور شرکت‌هایی مانند شورون، هم نفوذ اقتصادی خود در عراق را افزایش می‌دهد و هم به ادغام مجدد سوریه در اقتصاد منطقه کمک می‌کند.
- ترکیه، اقلیم کردستان، ایران، و روسیه با پیامدهای متفاوتی روبه‌رو می‌شوند.
- ترکیه با توسعه مسیر بصره-جیهان می‌تواند همچنان بخش بزرگی از نفت عراق را جابه‌جا کند، اما انحصار گذشته خود را از دست می‌دهد؛
- در مقابل، افزایش صادرات جنوب عراق اهمیت نفت اقلیم کردستان را کاهش می‌دهد.
- توسعه مسیرهای جایگزین برای صادرات عراق نیز از اهرم ایران بر تنگه هرمز و بخشی از سهم روسیه در بازار نفت اروپا می‌کاهد.
- اجرای خط لوله حدیثه-بانیا به تأمین مالی، مهندسی و توافق سیاسی نیاز دارد و ممکن است هرگز عملی نشود.
- ضمن آنکه حتی در صورت ساخت، پایانه‌ها و تأسیسات انرژی همچنان آسیب‌پذیر خواهند بود و پایداری پروژه به همکاری کشورهای مرتبط وابسته است.

ده راه‌نمای اجرایی مقررات EU CBAM توسط اتحادیه اروپا برای فعالان اقتصادی خارج اتحادیه (۱)

- در تاریخ ۱۴ اوت ۲۰۲۶ کمیسیون اتحادیه اروپا اقدام به انتشار ده راهنما برای عاملین غیراروپایی مقررات EU CBAM یا همان ابزار تنظیم مرزی کربن کرد.
- این ده راهنما شامل اطلاعاتی در خصوص مقررات و مکانیزم آن، نحوه محاسبه انتشار کربن در فرایند تولیدات تا راهنماهای مختص هرکدام از شش صنعت تحت پوشش فاز اول اجرایی مقررات است.
- اگرچه به دلیل حجم پایین مراودات تجاری فی‌مابین ایران و اتحادیه اروپا در شرایط کنونی این مقررات از اهمیت عملی برای کشور ما برخوردار نیست، بررسی دقیق این مقررات و سازوکار اجرایی آن امری ضروری به نظر می‌رسد.
- سازوکار تنظیم مرزی کربن مختص اتحادیه اروپا نبوده و کشورهای مختلف - مانند بریتانیا که به سرعت دست‌به‌کار تصویب سازوکار مختص خود شد - نیز به دنبال تصویب و اجرای سازوکارهای مختص خود هستند.
- دولت هند با تعریف پروژه‌های متعدد و تخصیص بودجه قابل توجه در تلاش برای ارتقای صنعت فولاد خود و تقویت رقابت‌پذیری این صنعت در بازار اتحادیه اروپاست.
- بدین ترتیب، عدم آمادگی کشور در بلندمدت با توجه به گسترش سازوکارهای تنظیم مرزی کربن موجب از دست رفتن مزیت نسبی اقلام صادراتی کشور خواهد بود.
- طبیعی است که ورود تولیدات ایرانی به بازار اتحادیه اروپا و رقابت در آن نیز بسیار دشوار خواهد بود.

ده راهنمای اجرایی مقررات EU CBAM توسط اتحادیه اروپا برای فعالان اقتصادی خارج اتحادیه (۲)

- اگرچه سازوکار در فاز اجرایی فعلی خود شامل شش صنعت (سیمان، هیدروژن، کودهای شیمیایی، آهن و فولاد، آلومینیوم و برق) می‌شود که در آنها مراوده تجاری مستقیم فی‌مابین ایران و اتحادیه اروپا ناچیز است، اتحادیه اروپا به‌دفعات اعلام نموده که قصد دارد در فازهای اجرایی آینده این سازوکار، شمول آن را به سایر صنایع، از جمله مواد شیمیایی و پتروشیمی را گسترش دهد.
- در صورت عملی شدن وعده‌های اتحادیه اروپا، رقابت‌پذیری بخش قابل توجهی از صادرات غیرنفتی ایران می‌تواند به شکل منفی تحت تاثیر قرار بگیرد.
- لازم به ذکر است که سایر کشورهای در حال توسعه، به موازات اقدامات حقوقی و سیاسی خود برای به چالش کشیدن مشروعیت و قانونی بودن این مقررات، با تلاش مضاعف در حال آماده‌شدن برای تطبیق با این مقررات اتحادیه و سایر سازوکارهای مشابه در آینده هستند.
- دولت قزاقستان در همکاری با ITC و متخصصان بین‌المللی برنامه‌ای برای ارتقای جایگاه صنعت فولاد خود را آغاز نموده است.
- علاوه بر این، تولید ادبیات گسترده در کشورهای متعدد با هدف آماده‌سازی صنایع صورت می‌گیرد.
- لینک صفحه مربوط به ده راهنمای منتشرشده توسط کمیسیون:

https://taxation-customs.ec.europa.eu/news/european-commission-publishes-series-guidance-documents-support-cbam-implementation-definitive-2026-08-14_en

راه‌های ارتباطی با مجموعه جهان انرژی

ایمیل: maleki@sharif.edu

کانال بله و تلگرام: @JahanEnergySharif

سایت: <https://sharif.ir/~maleki/generic.html>

همکاران این شماره: VCM، رادمهر ملکی، تبسم میرشکارزاده، امیرمهدی مهری، امیرعلی حسن‌زاده، علی فریادرس، و عباس ملکی

